

SUNDHEDS- OG ÆLDREMINISTERIET

Holbergsgade 6
1057 København K

København, den 12. februar 2019

Høring over udkast til forslag til bekendtgørelse om en certificeringsordning for fremmedsprogstolke på sundhedsområdet

Høringssvar

Translatørforeningen takker for opfordringen til at afgive høringssvar.

Indledningsvis henvises til Translatørforeningens høringssvar til udkast til forslag til lov om certificeringsordning for fremmedsprogstolke på sundhedsområdet af 20. august 2018, idet de heri omfattede bekymringer, indsigelser og tolkefaglige bemærkninger stadig er gældende i deres helhed. I nærværende høring over udkast til forslag til bekendtgørelse om en certificeringsordning for fremmedsprogstolke på sundhedsområdet spores ingen ændringer eller tilføjelser, som indikerer, at Translatørforeningens høringssvar til udkast til forslag til lov om certificeringsordning for fremmedsprogstolke på sundhedsområdet er blevet taget til efterretning, endsize vurderet relevante, og derfor må Translatørforeningen på det kraftigste opfordre sundhedsministeren til at rådføre sig med tolkefaglige eksperter, således at forslag til bekendtgørelse om en certificeringsordning for fremmedsprogstolke på sundhedsområdet lever op til de tilsigtede krav til kvalitet og kompetence.

I § 2, stk. 1, bruges udtrykket *eksamination i certificering*. Som også nævnt i Translatørforeningens høringssvar af 20. august 2018 går vi også i forbindelse med udkastet til bekendtgørelsen ud fra, at der med udtrykket menes den eksamination, der fører til certificering.

Det anføres i §2, stk. 2, at *private aktører, f. eks organisationer, virksomheder mv.* kan være certificeringsinstitutioner. For at undgå situationer, hvor der kan opstå interessekonflikter, fordi en ikke-offentlig aktør kan have en økonomisk interesse i at få certificeret tolke og efterfølgende formidle tolkeopgaver til selvsamme tolke, må vi på det kraftigste advare mod, at private aktører godkendes som certificeringsinstitutioner.

For at sikre størst mulig ensartethed og troværdighed af tolkecertificeringsordningen mener Translatørforeningen også, at der bør udvises stor varsomhed med at godkende eksaminationsordninger på grundlag af ansøgninger pr. fremmedsprog og pr. fysiske lokation som forstået i § 3, stk. 1. Det kan give en alt for stor geografisk variation mellem det niveau, som de

enkelte sprog bliver testet på, hvorfor der er alvorlig risiko for, at en sådan certificeringsordning ikke vil have nogen reel værdi, og at det kan give en situation, hvor certificeringsinstitutioner anpriser deres egne certificerede tolke for at tiltrække yderligere potentielle kandidater med økonomisk gevinst for øje.

Bekendtgørelsen bør tværtimod sikre, at der opstilles ensartede bedømmelseskriterier uanset sprog og geografisk placering.

Det er også bekymrende, at der ikke stilles krav til censorernes uafhængighed i § 3, stk. 2, nr. 6. Netop når der er tale om en certificeringsordning, hvor det offentlige skal kunne have tillid til, at tolke, der får en særlig godkendelse som certificeret tolk, rent faktisk har de forventede kompetencer, er uafhængige censorer netop en ekstra garanti for, at de kandidater, der består eksaminationen, har kompetencer på det ønskede og fastsatte niveau.

Endelig finder vi det bekymrende, at der i § 3 fuldstændig mangler en angivelse af det sproglige niveau, som kandidaterne skal testes på.

Vi finder det positivt, at der i bekendtgørelsen stilles krav til, at kommende certificeringsinstitutioner skal besidde faglige og personalemæssige kvalifikationer i dansk, fremmedsprog, tolketeknik, tolkeetik og grundlæggende viden om sundhedsvæsenet, samt at kommende certificeringsinstitutioner skal kunne dokumentere, at institutionens eksaminatorer har teoretisk, faglig samt erhvervs- og/eller professionsmæssig kompetence. Vi vil samtidig opfordre til, at det specificeres, at certificeringsinstitutionen skal have kompetencer i såvel dansk som det fremmedsprog, der udbydes certificering i, på akademisk niveau (§ 10, stk. 2), da man ikke uden en akademisk viden om et sprogs syntaks, grammatik osv. er i stand til at vurdere, om en kandidat er kompetent til at bestå eksaminationen.

Derudover er det vigtigt at påpege, at det ikke er tilstrækkeligt, at certificeringsinstitutionen har en *grundlæggende viden om sundhedsvæsenet*. En kompetent tolk inden for sundhedsområdet har ikke blot et indgående kendskab til sundhedsvæsenet, men behersker også den nødvendige sundhedsfaglige terminologi (se kommentarer til §§ 13 og 17). For at kunne eksaminere kandidater i denne fagterminologi er det derfor essentielt, at man også har disse kompetencer hos certificeringsinstitutionen. I forlængelse deraf vil vi kraftigt opfordre til, at der stilles krav om dokumentation for, at bestemmelsen i bekendtgørelsens § 10, stk. 4, er opfyldt.

I bekendtgørelsens § 13 listes de fem kompetenceområder, som en tolk, der ønsker at blive certificeret, skal udprøves i. Translatørforeningen finder det bekymrende, at der lægges op til, at en kommende certificeringsprøve ikke får en særskilt vurdering i sundhedsfagligt fagsprog på både dansk og fremmedsproget. De fagsproglige kompetencer er netop forudsætningen for at kunne levere

en tolkeydelse på et højt og ensartet niveau. Derfor er den i § 13, nr. 5, anførte grundlæggende viden om sundhedsvæsenet langt fra tilstrækkeligt til, at en tolk kan levere en tolkeydelse af en acceptabel faglig standard. For at kunne levere en fagligt forsvarlig tolkeydelse kræves det, at de sundhedsfaglige termer er en del af tolkens aktive ordforråd, hvorfor alene kendskab til disse termer langt fra er tilstrækkeligt.

Det anføres i § 14 om fremmedsprogstolkens kompetencer, at *[f]remmedsprogstolken [skal] besidde kompetencer i dansk og det fremmedsprog, hvortil der ansøges om certificering, svarende til gymnasialt niveau B.*

Som nævnt i Translatørforeningens høringssvar til udkast til forslag til lov om certificeringsordning for fremmedsprogstolke på sundhedsområdet af 20. august 2018, kan Translatørforeningen ikke støtte forslaget om, at mindstekravet til tolkens sproglige kompetencer er sprogkunderskaber på gymnasialt niveau. Translatørforeningen understreger og gentager, at sproglige kompetencer på gymnasialt niveau i dansk og fremmedsproget bør være adgangskravet til en uddannelse, der styrker de sproglige og tolkefaglige kompetencer, således at niveauet til eksamen – og dermed for at blive certificeret – er højere, svarende til B2 eller C1 i den europæiske referenceramme for sprog.

Endvidere er definitionen gymnasialt niveau B for vag, idet den rummer både niveauerne B1 og B2 i den fælles europæiske referenceramme for sprog (CEFR). I henhold til Uddannelses- og Forskningsministeriets vurdering af fagniveauer, som er foretaget i forbindelse med gymnasireformen i 2017, er det således kun i engelsk, at der på gymnasialt niveau B opnås CEFR's niveau B2. For alle andre sprog svarer det danske gymnasiale niveau B til CEFR's niveau B1. Kompetencekravene til CEFR's niveau B1 defineres således:

Sprogbrugeren: Kan forstå hovedpunkterne, når der bruges standardsprog, og når det drejer sig om fortrolige ting fra arbejde, skole, fritid osv. Kan klare de fleste situationer, som man løber ind i på rejser i sprogområdet. Kan ytre sig enkelt og sammenhængende om fortrolige temaer og personlige interesseområder. Kan berette om erfaringer og hændelser, drømme, håb og mål og give korte begrundelser og forklaringer på planer og anskuelser.

Ud fra et tolkefagligt perspektiv finder Translatørforeningen derfor ikke, at de i bekendtgørelsen fastsatte krav til fremmedsprogstolkens sproglige kompetencer er tilstrækkelige til at sikre en *højere og mere ensartet kvalitet i tolkningen* på sundhedsområdet, som i bemærkningerne til udkast til forslag til lov om certificeringsordning for fremmedsprogstolke på sundhedsområdet angives som begrundelse for at etablere certificeringsordningen. Såvel bekendtgørelsen som lovforslaget vidner om manglende indsigt i omfanget af de kompetencekrav, der bør stilles til en tolk, der forventes at kunne kommunikere flydende, nuanceret og grammatisk korrekt.

I bekendtgørelsens § 15, stk. 2, anføres det, at *der skal foretages test og vurdering af fremmedsprogstolkens evne til at foretage konsekutiv tolkning (dialogtolkning) såvel som video- og teletolkning*. Translatørforeningen påpeger, at konsekutiv tolkning er en ud af fire tolkeformer (simultantolkning, konsekutiv tolkning, primavistatolkning og hvisketolkning), mens video- og teletolkning er to ud af tre forskellige platforme, hvorfra tolkningen foretages (fremmødetolkning, telefontolkning og videotolkning). Formuleringen i § 15, stk. 2, vidner om utilstrækkelig indsigt i tolkefagets grundlæggende discipliner, i bedste fald at man med bestemmelsen ønsker at se bort fra de øvrige tolkeformer og platforme, hvilket i Translatørforeningens optik er uhensigtsmæssigt og begrænsende for kommende fremmedsprogstolkes slutkompetencer.

I bekendtgørelsens § 16 bruges igen udtrykket *viden om*. I forhold til de gældende principper og normer i forhold til det tolkeetiske kodeks finder Translatørforeningen det derfor relevant at påpege, at kandidaten bør eksamineres i, om vedkommende kan agere etisk korrekt.

I bekendtgørelsens § 17, stk. 3, står, at *[f]remmedsprogstolken skal have kendskab til en række gængse sundhedsfaglige termer, der har særlig betydning i sundhedsvæsenet*. Da tolkning netop er en mundtlig disciplin, kan man ikke på forhånd sige, hvilke ord der bliver brugt, hvorfor barren sættes for lavt ved udtrykket *en række gængse sundhedsfaglige termer*. En certificeret tolk på sundhedsområdet bør kende alle gængse sundhedsfaglige termer.

Når der i § 17, stk. 3, andet punktum, defineres, hvad Sundhedsministeriet anser for at være gængs terminologi, finder vi det nødvendigt ud fra vores tolkefaglige baggrund at nævne, at det er en alt for snæver afgrænsning af sundhedsfaglig terminologi, idet en kompetent tolk også kender og kan anvende den relevante terminologi inden for sygdomsbeskrivelse og -behandling.

Translatørforeningen noterer sig desuden med stor bekymring, at bekendtgørelsens kapitel 9 ikke indeholder bestemmelser, der fastsætter et proaktivt tilsyn med certificeringsinstitutionerne.

Endelig noterer Translatørforeningen sig med stor bekymring, at bekendtgørelsen ikke indeholder en bestemmelse om klageadgang over afholdt eksamen.

De i bekendtgørelsen fastsatte regler er derfor uambitiøse og vidner kraftigt om en fastholdelse af status quo: Jo lavere barren sættes, des flere tolke vil kunne bestå certificeringsprøven. Det er vores faglige vurdering, at så længe man ønsker at fastholde den laveste fællesnævner som krav til tolke, og ikke tilskynder eller signalerer, at sundhedsområdet forlanger kvalitetstolkning, vil der ikke komme det ønskede kvalitetsløft, da tilskyndelsen til at dygtiggøre sig som professionel tolk og få en faglighed og professionalisme ind i tolkekorpsen er ikke-eksisterende. Translatørforeningen vil i den forbindelse gerne henvise til beskrivelsen af den tilsvarende prøve i Norge på www.oslomet.no/om/lui/autorisasjonsprove-tolking.

Translatørforeningen

Translatørforeningen har ingen yderligere bemærkninger i forbindelse med høring over udkast til forslag til bekendtgørelse om en certificeringsordning for fremmedsprogstolke på sundhedsområdet.

Med venlig hilsen
TRANSLATØRFORENINGEN

På bestyrelsens vegne

Anne Simonsen
Formand